

2. Гавлітіна Т. Інноваційні освітні практики: створення та впровадження в Новій українській школі. *Нова педагогічна думка*. № 3 (115). 2023. С. 20–25.
3. Концепція Нової української школи: концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 21.05.24).
4. Майструк Т. Інноваційні технології навчання, як умова досягнення оптимізації освітніх результатів молодших школярів. *Нові технології навчання*. № 06. 2022. С. 125–132.

СЛАВНЕВСЬКА Наталя,

*вчителька початкових класів, заступник директора
з НВР кафедри початкових класів Херсонської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 46 Херсонської міської ради*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ

Цифровий світ стрімко інтегрується в усі сфери нашого життя, й система освіти не є винятком. Особливо відчутний вплив спостерігається у початковій школі, де закладається фундамент знань, навичок та цінностей, що формують особистість дитини протягом життя. Цифрові технології в освіті дозволяють «інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань» [1]. Вважаємо, що використання цифрових інструментів у навчальному процесі може суттєво його трансформувати, відкриваючи нові перспективи та водночас створюючи певні виклики, що вимагає поглибленого дослідження.

Спираючись на Концепцію Нової української школи, зазначимо, що «наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому

процесі та управлінні закладами освіти і системою освіти має стати інструментом забезпечення успіху нової української школи» [2]. Вважаємо, що інтеграція ІКТ напряду впливає на впровадження цифрових технологій в освітній процес, тому вбачаємо в цьому тенденцію цифровізації освіти, особливо враховуючи сучасні чинники змін в освітньому процесі. Науковиці Л. Петухова та А. Волянчук відносять до таких чинників «запровадження дистанційного та змішаного навчання через світову пандемію Covid-19, а також перепони у здійсненні ефективного освітнього процесу через повномасштабну війну російських загарбників на території України та, як наслідок, нерівномірний доступ учнів до освітніх послуг» [3, с. 223-224]. Тож, на основі цього зробимо спробу визначити перспективи використання цифрових технологій у початковій освіті та можливі виклики.

До перспектив трансформації початкової ланки освіти засобами цифрових технологій віднесемо такі:

- Індивідуалізація навчання: Цифрові платформи та адаптивні системи навчання дають можливість персоналізувати навчальний процес, враховуючи індивідуальний темп, особливості сприйняття інформації, сильні та слабкі сторони кожного учня [1]. Це може допомогти покращити засвоєння матеріалу, стимулювати пізнавальну активність та підвищити мотивацію до навчання;
- Підвищення мотивації та зацікавленості: Інтерактивні ігри, навчальні відео, віртуальні лабораторії, 3D-моделі, доповнена реальність та інші цифрові матеріали роблять навчання більш цікавим, захоплюючим та динамічним;
- Розвиток навичок XXI століття: Цифрові технології дають можливість формувати у дітей навички критичного мислення, креативності, комунікації, співпраці, вирішення проблем, пошуку та обробки інформації, які є ключовими для успіху в сучасному світі;

- Підвищення ефективності роботи вчителя: Цифрові технології можуть допомогти вчителю краще організувати освітній процес, зробити його більш динамічним та різноманітним, а також звільнити час для індивідуальної роботи.

До викликів використання цифрових технологій у початковій освіті, на нашу думку, належать:

- Цифровий розрив: Не всі учні мають однаковий доступ до комп'ютерів, Інтернету та інших цифрових інструментів (особливо під час війни), що може призвести до поглиблення нерівності в освіті. Це питання потребує комплексного вирішення з боку держави, шкіл та громади;

- Надмірне використання технологій: Занадто довге перебування дітей перед екранами може негативно впливати на їхнє фізичне та психічне здоров'я, зокрема на зір, поставу, сон, концентрацію уваги, емоційний стан та поведінку;

- Безпека в Інтернеті: Діти вразливі до онлайн-загроз, таких як кібербулінг, онлайн-шахрайство, контакт з небезпечним контентом.

- Необхідність підготовки вчителів: Вчителі повинні мати не лише знання та навички використання цифрових технологій у навчальному процесі, але й розуміти психологічні особливості учнів початкової школи та вміти застосовувати ці технології ефективно та доцільно. Необхідно також забезпечити вчителям постійну професійну підтримку та можливості для підвищення кваліфікації у сфері цифрової педагогіки.

Під час заходу «Форум цифрової трансформації 2.0» заступник міністра освіти та науки з питань цифрового розвитку, цифрової трансформації та цифровізації А. Селецький зазначив, що «важливою передумовою успішної цифрової трансформації є співпраця усіх зацікавлених сторін (держави, громадян та бізнесу), які проводять спільні освітні проєкти» [4]. Отже, на рівні держави є розуміння необхідності цифровізації освітньої сфери з залученням стейкхолдерів.

Вважаємо доцільним окреслити можливі шляхи подолання викликів трансформації початкової освіти засобами цифрових технологій. Такими

рішеннями, на нашу думку, можуть бути певні програми підтримки дітей з родин з вразливих категорій (для забезпечення рівного доступу), розробка методичних рекомендацій для вчителів, створення методичних посібників та проведення тренінгів для вчителів щодо ефективного та безпечного застосування цифрових інструментів у початковій школі тощо.

Отже, впровадження цифрових технологій в початковій освіті відкриває широкі перспективи для персоналізації навчання, підвищення його інтерактивності та ефективності. Однак, для того, щоб використання цих технологій приносило користь, необхідно одночасно вирішувати проблеми цифрового розриву, надмірного захоплення гаджетами, безпеки в Інтернеті та підготовки вчителів. Лише за умови комплексного підходу та врахування всіх аспектів цифрової трансформації початкової освіти можна досягти позитивних результатів та забезпечити дітям якісне навчання в сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. Застосування цифрових технологій під час дистанційного навчання учнів початкової школи в освітньому процесі. URL: <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-cifrovih-tehnologiy-pid-chas-distanciynogo-navchannya-uchniv-pochatkovo-shkoli-v-osvitnomu-procesi-205566.html> (дата звернення: 11.05.2024).
2. Концепція «Нової української школи». URL: <https://nus.org.ua/about/> (дата звернення: 14.05.2024).
3. Петухова Л. Є., Волянчук А. С. Особливості розвитку сталої мотивації учнів початкової школи в умовах модернізації освітнього середовища. Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції: зб. матер. Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 19-20 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 223-228.

4. Форум цифрової трансформації 2.0: світові тренди у розвитку технологій. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3335093-forum-cifrovoi-transformacii-20-svitovi-trendi-u-rozvitku-tehnologij.html> (дата звернення: 19.05.2024).

СТЕЦЬ Неля,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»
Полтавського національного університету імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: ПАВЛЕНКО Юлія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри початкової освіти Полтавського
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

КРАЄЗНАВЧА РОБОТА МУЗЕЙНИМИ ЗАСОБАМИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Сучасному українському суспільству потрібні такі громадяни, які готові до правильної взаємодії з навколишнім світом, до самоосвіти та саморозвитку, усвідомлення своєї етнічної та культурної приналежності, знання сьогодення та минулого свого народу, своєї малої батьківщини, почуття боргу та відповідальності перед своєю країною.

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової загальної середньої освіти до складу обов'язкових результатів навчання із різних освітніх галузей входить краєзнавча компетентність. Для успішного формування краєзнавчої компетентності необхідно проводити роботу у стінах школи та поза нт. Музейні засоби є невід'ємним компонентом ефективної реалізації завдань краєзнавчої роботи в початковій школі.

Науковці, які працюють у галузі музейної педагогіки (К. Гавловська, Л. Гайда, О. Караманов, Н. Отрох, Ю. Павленко та ін.) довели, що залучення учнів до музейного середовища сприяє формуванню у них громадянського мислення,